

SÈRIE 4**OPCIÓ A**

1) S'ha dit que *Mar i cel*, d'Àngel Guimerà, és una tragèdia en tres actes i en vers. Expliqueu l'estructura de l'obra i com avança el conflicte dramàtic al llarg dels tres actes. Comenteu també el fet que el dramaturg hagi decidit mantenir la unitat de lloc en tota l'obra.

[3 punts]

L'alumne/a haurà d'explicar que la tragèdia respon a l'estructuració característica de plantejament, nus i desenllaç, tot i que cada acte per si sol té una estructura interna (1 punt). Haurà de mostrar i exemplificar el procés que segueix el conflicte dramàtic: el primer acte atenua l'oposició entre Saïd i Blanca, tot i que aquesta intenta matar-lo; el segon, després de l'alliberament dels cristians per part de Joanot, mostra Blanca defensant sorprenentment Saïd, i el tercer, imposa el destí fatal quan sembla que els fets esdevenien favorables per a la culminació de la passió amorosa entre els dos protagonistes (1 punt). Finalment, l'alumne/a haurà de comentar que la unitat de lloc provoca una certa contenció al dramaturg i posa èmfasi en la paraula i no en altres aspectes més accessoris (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte no explicitat estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2) Expliqueu com està construït i presentat el personatge de Vahé, les seves característiques essencials i allò que representa en la novel·la *Quadern d'Aram*, de Maria Àngels Anglada.

[2 punts]

L'alumne/a ha d'explicar que:

a) el personatge de Vahé va ser construït a partir de la figura d'un poeta armeni (Daniel Varujan, alguns textos del qual són reproduïts o esmentats en la novel·la), el qual va morir en unes circumstàncies similars a les de Vahé (0,5 punts);

b) Vahé treballava com a professor (de grec i de francès), era poeta i és recordat i descrit en el quadern escrit per Aram i Marik (0,5 punts);

c) en diversos moments de l'obra i amb punts de vista diferents es fa referència al personatge de Vahé, i que la incertesa sobre el seu destí final a mans dels turcs (amb la possible mort al costat dels rebels de Musa Dagh) es resol amb la confirmació de la seva mort (0,5 punts);

d) Vahé esdevé un símbol del poble armeni: la seva mort i la del seu poble coincideixen; tanmateix, com a poeta, aconsegueix que la seva obra i el record personal i de la seva nació romanguin (0,5 punts).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió a banda de les esmentades, se li pot atorgar per aquest concepte fins a 1 punt. En tot cas, la puntuació global de la pregunta no excedirà mai els 2 punts.

3) Comenteu el següent poema de Josep Carner, extret del recull "Verger de galanies" (1911). Podeu comentar els següents aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- a) el significat simbòlic del poema en relació amb les idees del seu temps;
- b) la valoració o descripció de la dona en relació amb les idees del seu temps;
- c) el llenguatge i l'estructura formal.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

CAMPEROLA LLATINA

Alada, véns al solc i a la sembrada
i decantes el cap a la claror,
i mig augusta, mig espellifada,
et corones amb l'or de la claror.

Tens la cintura fina i abrivada
i el si d'una naixent promissió
canta la teva boca, incendiada
com una rosa de l'Anacreó.

I fas anar la teua grana en doina
com sobirana que escampés almoina
i et rius del pobre Gàlata ferest.

Mai no sabràs que dins la gleva amiga
jeu enterrada una deessa antiga
que et vetlla encara, compassant-te el gest.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en la pregunta; és a dir:

a) Si respon que el noucentisme és la forma literària que pren el classicisme a Catalunya. L'alumne ha de detectar el símbol de la deessa antiga que perviu —la tradició cultural, doncs— més enllà del que la camperola llatina sap i coneix. Aquest símbol pot relacionar-se amb la descoberta arqueològica d'Empúries, aproximadament coetània, que Eugeni d'Ors comentà al glossari. Aquesta revifalla del món antic —la llatinitat— en el poema es manifesta en un elogi d'una dona camperola de caire idealitzant, de caire conservador. (1 punt)

b) Si comenta que la camperola llatina, que entronca amb una visió cortesa de la dona, en representa una d'una notable sensualitat i energia, aureolada de llum que desconeix que sota el seu gest actual hi ha la tradició clàssica. D'aquesta darrera part del poema se'n dedueix el caràcter elitista, aristocràtic del noucentisme. (1 punt)

c) Si esmenta que l'estructura formal del sonet, docta, elaborada, eufemística, en realitat, fa referència plena al model de dona passional. L'alumne també pot indicar com el poeta, per mitjà del llenguatge, crea un món radiant, idealitzat, on no tot és visible: la deessa antiga jeu amagada, enterrada. La realitat no és, doncs, només el que és visible pels ulls. La cultura, la tradició, per exemple, és invisible a la mirada. Només el poeta ho revela (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió a banda de les esmentades, se li pot atorgar per aquest concepte fins a

1 punt. En tot cas, la puntuació global de la pregunta no excedirà mai els 3 punts assignats al contingut de la pregunta.

OPCIÓ B

1) El crític Joan Melcion ha dit dels personatges de Pere Calders que són "éssers plans, mancats de voluntat i desproveïts de capacitat de reacció davant els fets més extraordinaris, lligats sempre al seu particular codi de seguretats, fora del qual apareixen com a criatures desvalgudes, immobilitzades en la perplexitat". Comenteu, d'una banda, el sentit de les paraules de Joan Melcion en relació amb els personatges de *Cròniques de la veritat* oculta, de Pere Calders, i, de l'altra, expliqueu dos altres trets generals que caracteritzin els personatges del recull; aporteu-ne alguns exemples concrets extrets de la vostra lectura dels contes.

[3 punts]

L'alumne/a ha d'explicar que els personatges són plans, inconsistents, mostrats sense profunditat psicològica i situats en una posició d'estabilitat i seguretat que es qüestiona quan topen amb l'element irracional, inversemblant o màgic que supera la realitat racional. A l'hora d'explicar dues altres característiques generals, l'alumne pot fer referència, entre d'altres, a alguna de les següents: pràctica absència de descripcions físiques, només amb alguns trets destacats, la qual cosa els aproxima a la caricatura (no importa tant com són, sinó allò que els passa); de vegades no en sabem el nom, per la voluntat de Calders de despersonalitzar-los i de fer-los representants d'estereotips de conducta convencional; també poden ser noms distants o estrangers (Depa Carel-li, Galsworthy, Micklas...) o que amaguen jocs de paraules (Marc Noblesa, Feliu de l'Espatleta, Elias Caramar...); sovint no tenen capacitat de viure segons la seva voluntat perquè estan subjectes a unes normes que els condicionen però contra les quals són incapaços de rebel·lar-se; davant del fet trasbalsador, poden optar per acceptar-lo i trencar les normes que regulen la seva vida quotidiana, rebutjar-lo o bé assimilar-lo i eliminar-ne allò que té de trencament (integrar-lo d'una manera que perdi el seu valor "fantàstic"). S'atorgaran 0,75 punts per cada característica ben explicada i 0,5 punts si s'aporten dos exemples pertinents (0,25 punts per cada exemple).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte no explicat estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2) La poesia de Màrius Torres se centra en quatre grans temes: la bellesa del món, la mort, la nit i Déu. Expliqueu quins correlats del món natural o de la música i de l'art sol utilitzar a l'hora de concretar aquestes temàtiques i quina significació solen tenir en els poemes.

[2 punts]

L'alumne/a ha d'extreure exemples de poemes en què les diverses formes de figuració de la poesia de Torres concretin les variacions sobre aquests temes. Així doncs, ha de posar exemples generals en què es vegi la presència dels temes esmentats (1 punt); exposar el sistema d'analogies entre, per exemple, els cicles naturals i la idea de la mort com en el poema "Febrer"; aduir alguns exemples més concrets i expressar-se en un discurs ben articulat (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb algun altre aspecte no explicat estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts.

3) Comenteu el fragment següent d'*Antígona*, de Salvador Espriu. Tingueu en compte, especialment, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

a) Situeu el text i contextualitzeu-lo en l'argument de l'obra.

b) Expliqueu el valor i el sentit del sacrifici d'Antígona, i relacioneu-lo amb el context històric en què és escrita l'obra.

c) Expliqueu la funció i les característiques dels consellers de Creont.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

EL LÚCID CONSELLER

(Al seu amic.) Em reservaré el que penso i et recomano que facis el mateix. Els altres ratificaran la condemna d'Antígona.

CREONT

(De nou als consellers.) Què aconselleu? Us exigeixo una clara resposta.

CONSELLER SEGON

Planyo Antígona i la seva sort, però no pots exceptuar ningú d'obeir les lleis.

CONSELLER QUART

Honora la voluntat dels caiguts per Tebes.

CONSELLER TERCER

No salvaràs aquesta dona.

CONSELLER PRIMER

No et pots sentir misericordiós amb qui atrau contra tu els partidaris de Polinices.

ANTÍGONA

(Amb una suprema dignitat.) Tan sols tu gosaries acusar-me d'aquest crim, del qual no ignores que sóc ben innocent. La meva sang m'ordenava d'arrencar aquell cos de la profanació, però no pertorbaré la pau de Tebes, tan necessària. *(A TIRÈSIAS.)* Que les teves prediccions no s'acompleixin. *(Als consellers, en general.)* Calmeu el poble i que torni a les cases, que cadascú torni a casa. No sé si moro justament, però sento que moro amb alegria. Privada de la llum, en una lenta espera, recordaré fins al darrer moment la ciutat. Recordaré els carrers, la font, els camps, el riu, aquest cel. Que la maledicció s'acabi amb mi i que el poble, oblidant el que el divideix, pugui treballar. Que pugui treballar, i tant de bo que tu, rei, i tots vosaltres el vulgueu i el sapigueu servir.

(ANTÍGONA calla i camina després, amb EUMOLP, enmig de guardes, cap al seu destí. CREONT encapçala la sortida de tots els personatges. Queden ressagats EL LÚCID CONSELLER i el seu amic.)

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (1 punt per cadascun), és a dir:

a) *Si situa l'escena al final del tercer acte, dins del palau reial i davant del govern de Creont, on ha estat conduïda Antígona pels guardes, després que, desobeint la llei i els consells de Tirèsias, sepultés de nit i al bosc de Tebes el seu germà Polinices amb l'ajut d'Eumolp. (1 punt)*

b) Si explica que Antígona s'ofereix en sacrifici, en un acte heroic, pel bé del seu poble, perquè la seva actitud de perdó i tolerància és una lliçó moral contra la tirania, que entén el poder com la institucionalització de la venjança i de l'odi; i si esmenta alguna correlació metafòrica entre la tragèdia tebana i l'Espanya franquista de la immediata postguerra. (1 punt)

c) Si defineix els dos perfils bàsics dels consellers del rei: els que segueixen els mandats del rei tirà sense contradir-lo i el Lúcid Conseller que, crític i irònic, és la contrafigura literària d'Espriu. (1 punt)

Si l'alumne/a complementa la resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.

SÈRIE 3**OPCIÓ A**

1) Analitza i valora raonadament aquestes afirmacions del poeta Josep Carner, publicades el 1908 a la revista *Empori*, tot posant-les en relació amb la seva obra poètica i la seva concepció de la política, de la llengua i la literatura: “Nosaltres els poetes som els constructors de pobles, i avui que tenim encara tanta feina a fer en el casal projectat de la civilització catalana, no sentim al amidar tot lo que encara ens manca, al veure aqueixos forats per on entra el sol, una impressió de desencoratjament i de pessimisme, sinó una ànsia de creació que és benaventurada perquè ha de ser feconda”.

[3 punts]

L'alumne ha de ser capaç de comentar la citació de Josep Carner posant èmfasi en l'aspecte de construcció nacional assignat a la poesia sempre en relació íntima amb la llengua —aquí es pot estendre, si vol, en l'aspecte de creació de neologismes, de represa dels mots de la tradició medieval, del llenguatge d'aspiració culta... (1'25 punts); amb l'aspecte civilitzador —i doncs, de cultura ciutadana, urbana—, i amb la represa —ideal— de la tradició literària perduda en el període anomenat “Decadència”, expressat per l'al·lusió d’“aqueixos forats per on entra el sol” —aquí pot referir-se a la idea de bastir una literatura culta com la que s'hauria esdevingut al Renaixement si la història de Catalunya no s'hagués torçat... (1'25 punts). De més a més, ha de consignar la fidelitat a aquests valors fins al darrer poema de l'antologia llegida, malgrat totes les adversitats històriques —millor si usa algun poema per corroborar-ho, com aquests versos darrers d’“El més vell del poble”: “tot fent honor, per via dreturera, / amb ulls humits i cor enamorat, / a un esquinçall, en altre temps bandera” (0'5 punts).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2) Els personatges dels contes del recull *Cròniques de la veritat oculta*, de Pere Calders, viuen uns fets que entren en contradicció amb la lògica i la racionalitat. A partir de la vostra lectura del recull, expliqueu dues de les tipologies en què, a grans trets, es poden classificar els fets inversemblants o extraordinaris amb els quals topen els personatges de Calders, i doneu-ne, per a cadascuna, l'exemple d'un conte en què aparegui.

[2 punts]

L'alumne/a pot fer una referència a una gran diversitat de fets i els pot classificar de diversa manera, però una resposta correcta podria recollir dues de les tipologies següents: a) acompliment d'un desig irrealitzable des d'un punt de vista racional (aparició d'una casa en un lloc inesperat, un raspall que esdevé un gos...); aparició d'éssers fantàstics o sobrenaturals (esperits, àngels, Pare Noel...); manifestació d'objectes i poders màgics (acolorir nines amb les mans, unes mans amb poders, una maleta...); fets extraordinaris que van contra les lleis físiques o naturals (lloros que parlen català de forma perfecta, arbres que creixen en un menjador, invasions d'insectes i altres animals...; trencament de les relacions lògiques dels

esdeveniments amb efectes desmesurats a partir de causes irrellevants: fer-se una fotografia, actuar amb cortesia, impedir que una vaca es mengi un ram de flors... També es podria acceptar com a correcta una resposta que se centrés en els motius usats per Calders i allò que poden representar en els contes, com les mans, la casa, el circ i el teatre, els viatges, els crims, els promesos... Es valora cada tipologia explicada correctament amb 1 punt (0,75 per l'explicació i 0,25 per l'exemple correcte aportat).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 2 punts:

3) Comenteu el fragment següent de *Mar i Cel*, d'Àngel Guimerà (acte I, escena V). Tingueu en compte, especialment, aquests aspectes (no cal tractar-los separatament ni en el mateix ordre):

- Contextualitzeu el monòleg de Blanca. Cal que s'entengui com és el pare a qui s'adreça, o per què parla de "prova" ("que bé pot ser que en esta nau me tinga / per provar-li mon cor").
- Caracteritzeu el personatge de Blanca tal com ella mateixa es mostra.
- Analitzeu la llengua i l'estil del fragment.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

BLANCA: No sé, pare, no sé... Potser m'envia Déu esta prova per major ventura. Quan jo era petita... en una celda me tancàreu de cop, tant, que passava, sens dar-me'n compte, de jugar amb nines a servir a Jesús. Bé prou les llàgrimes m'eixien estant sola, i en lo temple que sovint me distreia! Fins a voltes veure em semblava a mon entorn les nines que amb los ulls me cridaven juganeres! Mes sobte alçava el front esporuguida sentint una mà ossosa en mes espatlles i el barboteig del cor. Bé encara hi veia per los altars quelcom d'aquelles nines. Mes llavors... ai que tristes me miraven! Los jocs vaig oblidar; amb tot, a voltes com batre d'ales en mon cor sentia! Des de l'hort als aucells jo prou que els veia pujar al mur i emprendre la volada, i em deia tot seguit: què deu haver-hi més enllà d'eix vedat, que al fugir canten? I al mur hi vaig pujar des d'una soca. Quin goig, mon Déu!... a l'altra part tot eren carrers i gent; a sota meu jugaven dos nens rossos com l'or; quanta ventura en son riure i saltar! Mes, d'una porta una dona sortí: fills meus, que arriba vostre pare, els va dir, quan ja els alçava en sos braços un home... tan feréstec

com aquestos ho són, i jo sentia
ses paraules i besos amorosos...
i plorava com ell; perquè ell plorava!
Tot això va passar; coses de nena!
Ja gran, després, tan sols en la clausura
he desitjat lo goig d'aquí a la Terra.
Mes, jo em pregunto avui: què has fet, oh dona,
per ton Déu i Senyor? Si he consagrada
ma vida an Ell, de vós és sols la glòria;
vós m'heu fet tal com sóc. Per això em deia
que bé pot ser que en esta nau me tinga
per provar-li mon cor, i, jo us ho juro,
(Amb resolució.)
que per mi em guanyaré lo ser-li esposa.

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir::

a) Si explica la situació en què es troben els cristians i ella mateixa en el moment en què Blanca recita el seu monòleg, i presenta el seu pare com una persona molt intransigent.

b) Si mostra els trets característics de la seva personalitat que apareixen en el fragment (Blanca, educada en el convent, és una noia trista que enyora el caliu familiar). Es valorarà positivament si l'alumne/a reconeix en el text determinats indicis d'un canvi d'actitud posterior: "què deu haver-hi / més enllà d'eix vedat o bé [...] un home... tan feréstec / com aquestos ho són, i jo sentia / ses paraules i besos amorosos..."

c) Si analitza algun aspecte del llenguatge emprat per Guimerà: el decasíl·lab blanc, les pauses (punts suspensius), les imatges (les nines, els aucells, el mur), les preguntes retòriques, etc.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en els enunciats, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que aquest es comptarà dins els 3 punts assignats al contingut de la resposta.

OPCIÓ B

1) El conflicte de l'*Antígona*, de Salvador Espriu, gira fonamentalment a l'entorn dels personatges de Creont i Antígona, amb dues visions clarament diferenciades sobre la guerra de Tebes i les seves conseqüències. Expliqueu les característiques morals i polítiques de les posicions enfrontades dels dos personatges i relacionar-les amb el context històric en què fou escrita l'obra.

[3 punts]

L'alumne/a ha d'explicar i caracteritzar el contrast entre les raons de Creont — el pragmatisme polític de l'autòcrata que busca mantenir-se en el poder, al marge de tota consideració moral— (1 punt) i d'Antígona —l·ligada a conceptes com la pietat o la redempció— (1 punt), i posar en relació aquestes qüestions amb l'Espanya de la guerra civil i del primer franquisme, amb què l'obra estableix una relació metafòrica (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió a banda de les esmentades, se li pot atorgar per aquest concepte fins a un punt. En tot cas, la puntuació global de la pregunta no excedirà mai els 3 punts.

2) Exposeu la concepció de l'amor present en el poema "Cançó a Mahalta", de Màrius Torres, a partir de l'al·legoria dels dos rius i assenyaleu quin tòpic literari utilitza el poeta indicant-ne algun antecedent medieval. Expliqueu a què fa referència "la terra de xiprers i de palmes" que separa les dues vides.

[2 punts]

CANÇÓ A MAHALTA

Corren les nostres ànimes com dos rius paral·lels.
Fem el mateix camí sota els mateixos cels.

No podem acostar les nostres vides calmes:
ens separa una terra de xiprers i de palmes.

En els meandres, grocs de lliris, verds de pau,
sento, com si em seguís, el teu batec suau

i escolto la teva aigua, tremolosa i amiga,
de la font a la mar —la nostra pàtria antiga.

1937

L'alumne/a ha d'interpretar correctament la imatge dels rius i, a partir d'aquesta construcció al·legòrica cal que faci referència a la poesia de Manrique que utilitza el tòpic literari dels rius i la mor (1 punt). Pel que fa a "la terra de xiprers i de palmes" cal que sàpiga que fa referència a la malaltia i a la mort (xiprer: mort) i que proposi una lectura per al símbol de les palmes (per exemple, que són una al·lusió al martiri, que és dolor de la malaltia) (1 punt).

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió a banda de les esmentades, se li pot atorgar per aquest concepte fins a un punt. En tot cas, la puntuació global de la pregunta no excedirà mai els 2 punts.

3) Comenteu aquest text que forma part de la novel·la *Quadern d'Aram*, de Maria Àngels Anglada (cap. V, "Marik-Marsella"), tenint en compte els aspectes següents (no cal tractar-los separatament, ni en el mateix ordre):

- a) la singularitat de la veu narrativa;
- b) la significació de Vahé;
- c) la presència d'elements simbòlics.

[3 punts pel contingut; 2 punts per la capacitat d'argumentació i anàlisi, l'ordenació de les idees i la coherència del discurs]

Ni ell ni jo no ens podíem imaginar que s'acostava tan de prop, tan brutal, la desgràcia i el carnatge de tots els armenis de Turquia, des de la Mar Negra a Cilícia. Havíem oblidat massa d'hora les matances de l'any 9.

Tan cert és que ho havíem oblidat, que la darrera paraula sortida dels llavis de Vahé, quan ens dèiem adéu, va ser roses.

Vull escriure, per començar, algunes coses de la vida de Vahé, el meu estimat, inoblidable marit. Vahé era un poeta enamorat d'Armènia i em va transmetre la seva passió. Molts poemes seus, els conec de cor: me'ls dic per a mi mateixa, quan no puc dormir, de nit. El pare de Vahé era metge; per sort seva, ell i la seva dona ja s'havien mort de malaltia, abans de la catàstrofe.

—Sempre agrairé al pare -repetia el meu home- que m'enviés a Venècia, a estudiar amb els Pares Mekhitaristes, a l'illa de San Lazzaro.

Perquè els monjos de Sant Mekhitar, armenis, són els que han guardat el tresor de la nostra cultura. Després acabà els seus estudis a la Universitat de Gant. Sovint penso que si Vahé no hagués tornat mai, s'hauria salvat de la mort. Però estimava massa Armènia per resignar-se a viure exiliat del nostre país. Aram sempre em diu que, d'una manera o altra, ell es devia unir als rebels de Musa Dagh per morir lluitant. Però jo no n'estic segura i tinc pressentiments molt foscos sobre la seva mort.

Les nenes! Les meves flors, el nostre tresor, els seus cossos tendres, tebions, els ullets preciosos... I l'àvia, les devia tenir totes dues abraçades fins al darrer glop d'aigua amarga que les va negar... Les meves petites, que em demanaven, abans d'adormir-se:

—Canta'ns la cançó, mareta.

La mateixa cançó de bressol que jo havia après de la mare:

"Dorm, infant meu, tanca els ullets,
que la son vingui als teus ulls bonics.
Non-non, fill meu, non-non, noneta,
té molta son el petit infant..."

Els tres punts assignats al comentari de contingut es poden atorgar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir:

a) *Si explica que es tracta d'un dels fragments del llibre en què el narrador protagonista, Aram, cedeix la veu a la seva mare, Marik, que continua el quadern o diari. Com és característic en ella, ho fa des del record i la reflexió. Al primer paràgraf es culpabilitza perquè tant ella com el seu marit havien oblidat la repressió anterior i s'obliga a servir la memòria tant dels bons moments viscuts amb la família com de la tradició del poble armeni amb la cançó de bressol.*

b) *Si situa la significació de Vahé, com a espòs estimat i pare, ara absent, el destí del qual es desconexarà fins al final de la novel·la (un misteri molt ben guardat). Però sobretot com a poeta, contrafigura o alter ego del poeta Daniel Varujan, veu del poble armeni més enllà de la seva mort, que prendrà el relleu dels monjos en la transmissió de la cultura armènia.*

c) Si subratlla la importància de les roses com a element simbòlic, vinculades a l'amor i a la felicitat domèstica a Trebisonda, que mai no podran ser substituïdes del tot per les roses del jardí de Marsella. També pot apuntar el valor simbòlic de l'"aigua amarga" (Mar Negra), que és oposat al de la mar Mediterrània, símbol de llibertat i futur.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts assignats al contingut.